

# ANALELE

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA  
POPORULUI ROMÂN.

---

Nr. II.

Martie—Aprilie

1904.

---

Nr. 403—1904.

## APEL

cătră publicul român.

Adunarea generală a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la anul 1897 în Mediaș, a hotărît înființarea unui Museu istoric și etnografic al Românilor din Ungaria și Transilvania, și publicul român apretând după merit însemnătatea acestei instituțiuni, a întimpinat inițiativa Asociațiunii cu cea mai mare însuflețire.

Toate păturile societății românesce s'au arătat pătrunse de convingerea, că prin înființarea aședământului proiectat de Asociațiune, generațiunea de astăzi își împlinesce o sfântă datorie față cu acele figuri mărețe, căror avem să le mulțămim renascerea elementului nostru, și că s'ar face vinovată de ocară posterității, dacă nu i-ar transmite neștirbită moștenirea națională ce a găsit.

Acestei convingeri și însuflețirii poporului nostru pentru idealurile sale naționale, este a se mulțămî, că Asociațiunea deja astăzi, abia după 6—7 ani dela memorabila hotărîre din Mediaș, s'a și putut apuca de realizarea Museului nostru național.

Prin contribuirile fundatorilor și altor donatori, prin loteria arangiată în acest scop, și în deosebi prin splendida donațiune de 24,000 cor., cu care Illustrii bărbați dl *Alexandru de Mocsonyi*, presidentul Asociațiunii, și dl *Zeno Mocsonyi de Foen*, au inaugurat

o nouă serie de contribuiri, fondul Museului a crescut la respectabila sumă de aproape 100,000 cor., și astfel Asociațiunea — după-ce s'a îngrijit cu toată precauțiunea de un plan cât se poate mai corespunzător scopului urmărit, — a putut începe ridicarea falnicului palat, care va avea să adăpostească clenodiile trecutului, produsele muncii și momentele caracteristice ale vieții naționale a poporului român din țeară, și speră că îl va putea preda destinațiunii sale încă în decursul anului 1904.

Deoarece-ce însă Museul nostru, acest măreț monument cultural, trebuie creat — deși cu toată modestia ce caracterizează elementul nostru, totuși în condițiuni demne de importanța unui popor de 3 milioane și corespunzătoare scopului urmărit, — fondurile adunate până astăzi nu acoper încă toate cheltuielile zidirei, și afară de aceea instalațiunile interne ale aședământului proiectat încă vor reclama sume considerabile.

Din această cauză Comitetul central al Asociațiunii — în virtutea autorisării primite prin ordinațiunea Dlui Ministru reg. ung. de interne Nr. 130464/1903 III. b. din 8 Februarie 1904, de a colecta pentru acest Museu pe întreg teritoriul regatului Ungariei donațiuni în bani și obiecte, — se vede îndemnat, a adresa un nou și călduros apel către publicul român, invitând pe toți câți se interesează de progresul cultural al poporului nostru, ca prin marimonioase contribuiri la fondul Museului, să pună Asociațiunea în posibilitate de a termina acest important aședământ național în timp apropiat și în condițiuni pe deplin multămitoare.

Din ședința Comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 14 Aprile 1904.

*Iosif St. Șuluțu* m. p.,  
president.

*Dr. Cornel Diaconovich* m. p.,  
secretar I.

---

Nr. 365—1904.

## Proces verbal

din 31 Martie 1904. Ședința III a comitetului central al Asociațiunii.

President: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: *Dr. C. Diaconovich*. — Membrii prezenți: *Part. Cosma, N. Ivan, I. Papiu, Dr. Il. Pușcariu, Dr. Eus. R. Roșca, N. Togan, Dr. I. Beu, Dr. V. Bologa, Ars. Bunea, Dr. Miron E. Cristea, și I. Vătășan*, cassarul Asociațiunii.

**45.** Cu *verificarea procesului verbal* al ședinței de astăzi

Se încredințează domnii: *Dr. Il. Pușcariu, Dr. Eusebiu R. Roșca și N. Togan*.

**46.** (361—1904). Prim-secretarul Asociațiunii prezintă raportul seu despre terminarea „*Enciclopediei Române*“.

Se ia act.

Raportul prezentat se anexează la procesul verbal.

Comitetul central aprețiază expunerile raportului prezentat, se declară pe deplin mulțămît cu lucrările sǎvârșite de redacțiunea „*Enciclopediei Române*“ și aprobând cuprinsul scrisorii presidiale adresată prim-secretarului din incidentul terminării „*Enciclopediei*“ încă la 12 Sept. a. tr., — dă expresiune și la procesul verbal recunoștinței sale pentru terminarea cu bun succes a publicațiunii. Mai departe își exprimă mulțămîta față cu colaboratorii „*Enciclopediei Române*“ pentru concursul dat acestei publicațiuni, și autorisează biroul a le împărtăși această hotărîre prin o scrisoare oficială.

Cu această ocaziune dnii colaboratori vor fi invitați a trimite biroului Asociațiunii portretele lor în scopul compunerii unui tablou care se va așeza în museul etnografic.

Presidiul se încredințează a lua dispozițiunile ce le va crede de cuviință în scopul lățirii „*Enciclopediei*“ atât cu ajutorul organelor Asociațiunii cât și prin un apel adresat autorităților bisericesci-școlare, corporațiunilor și societăților noastre și peste tot publicului cetitor român.

**47.** (362—1904). În legătură cu decisiunea premergătoare și în vederea împrejurării, că „*Enciclopedia Română*“ a fost terminată fără ori-ce însărcinare a budgetului Asociațiunii,

Comitetul central decide cumpărarea, în contul fondului *G. Barițiu*, a 50 exemplare legate, pe cari în parte le va pune la dispoziția despărțemintelor cari desvoaltă o activitate mai intensivă, iar restul îl va distribui ocașional ca premii.

**48.** (358, 336, 345, 311, 318, 344, 352, 335, 254, 354, 299, 332, 346—1904). Secretarul I raportează, că în decursul lunei Martie a. c. au intrat la Cassa Asociațiunii următoarele *contribuiri la fondul Museului*:

- a) D. Ioan Oncescu din Sebeșul-săsesc s'a înscris fondator și a plătit  $\frac{1}{2}$  a taxei de K 2000.—, adică . . . . . K 1000.—  
Restul de K 1000 îl va plăti la 1 Aprilie 1905.
- b) D. Dr. Nicolau Vecerdea, director de bancă în Brașov a achitat a doua rată a taxei de fondator în sumă de . . . 1000.—
- c) Cassa de păstrare din Seliște rata a 7-a . . . . . 200.—
- Apoi au intrat contribuiri dela următorii domni și doamne:

|                                                                                                                     |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 1. Em. Ungurianu, avocat în Timișoara (preste taxa de fondator de K 2000.— achitată deja) ca contribuire nouă . . . | 200.—     |
| 2. Dr. Aurel Cosma, avocat în Timișoara și soția dna Lucia Cosma . . . . .                                          | 200.—     |
| 3. Ioan Teodorovici, căpitan în Timișoara . . . . .                                                                 | 200.—     |
| 4. Pant. Lucuța, căpitan în p. în Sibiu . . . . .                                                                   | 200.—     |
| 5. Ilie Trăilă, director de bancă în Oravița . . . . .                                                              | 200.—     |
| 6. „Sebeșana“ institut de credit în S.-Sebeș . . . . .                                                              | 100.—     |
| 7. „Luceafărul“ „ „ „ „ Vârșeț . . . . .                                                                            | 50.—      |
| 8. „Dunăreana“ „ „ „ „ T. Cubin . . . . .                                                                           | 50.—      |
| 9. „Timișana“ „ „ „ „ Timișoara . . . . .                                                                           | 50.—      |
| 10. „Mielul“ „ „ „ „ Poiana . . . . .                                                                               | 30.—      |
| 11. Alex. Lupu, colonel i. p. Viena (preste suma donată de K 60.—) . . . . .                                        | 20.—      |
| 12. „Săcana“ institut de credit în Sacul . . . . .                                                                  | 10.—      |
| 13. Sergiu Medean, protopop în S.-Sebeș . . . . .                                                                   | 10.—      |
| 14. Suma colectată de D. S. Medean în desp. Sebeș . . . . .                                                         | 3050      |
| total . . . . .                                                                                                     | K 3550-50 |

Se ia act cu plăcere.

D. Ioan Oncescu se inscrie în lista fondatorilor Museului.

**49.** (223—1904). Secretarul I prezintă scrisoarea dlui Dr. G. Ilea, avocat în Cluj, din 29 Febr. a. c., prin care acesta arată că în cauza *fundațiunii Ioan Petran*, Asociațiunea a câștigat și în a doua instanță procesul intentat de cătră o parte a ereșilor legali.

Totodată raportează că dl Dr. Ilea a fost autorizat din partea Asociațiunii, ca la cas dacă pîrîtorii vor apela la Curie, să ceară execuțiune pentru cheltuelile de proces asupra legatelor făcute în testament în favorul lor.

Se ia act.

Dispozițiunile luate pe cale presidială se aproabă.

**50.** (286—1904.) Dl *Dr. Teod. Mihali*, avocat în Dej, încredințat cu reprezentarea Asociațiunii la pertractarea *succesiunii după fer. P. Mureșan*

din Șireag, raportează că numitul fondator și soția sa n. Maria Rus, prin testament comun au lăsat Asociațiunii aproape întreaga lor avere prețuită la K 16,000 ca fundațiune de stipendii pentru studenții dela școalele medii și superioare, și că testamentul nu a fost atacat din nici o parte. Usufructul succesiunii rămâne văduvei fondatorului pe durata vieții sale.

Pertractarea succesiunii încă nu este terminată.

Se ia act.

Dl Dr. Mihali va fi rugat să represinte Asociațiunea până la încheierea pertractărilor și să înainteze apoi raportul seu împreună cu copia testamentului și cu consemnarea cheltuielilor avute.

**51.** (306—1904). Dl Dr. *Ioan Papp*, avocat în Brad raportează, că tabla reg. din Cluj nu a dat loc recursului seu, înaintat în afacerea *fundațiunii Ioan Russu din Brad*, contra decisiunii judecătoreiei cerc. din Baia-de-Criș (Nr. 336/10 Ö ex 1903), prin care predarea acestei fundațiuni a fost ținută în suspens până la prezentarea literilor fundaționale aprobate de guvern.

Comitetul central dă expresiune convingerii sale, că decisiunile judecătoriilor de instanța I și II sunt lipsite de basă legală și trec preste cercul de competență al forurilor judecătorești. Cu toate aceste, fiind exchisă posibilitatea de a apela la forul suprem, autorisează biroul, ca pe baza dispozițiilor cuprinse în testamentul fondatorului să redigeze un proiect de litere fundaționale și să-l presente spre aprobare în o ședință viitoare și apoi să-l înainteze la guvernul țerii.

**52.** (215—1904). Dl George Stanciu, preot în T. Szarvad, înaintează declarațiunea avocatului Dr. I. Hunyadi din Tășnad, prin care acesta, în numele clientului seu Octavian Pap, se angajează a sista procesul intentat în contra *fundațiunii G. Filep*, sub condițiunea dacă în decurs de 60 zile Asociațiunea îi va plăti suma de K 4000— un stipendiu de câte 400 K pe 2 ani și cheltuielile de pân' aci ale avocatului seu.

Având în vedere că tratativele de împăciuire cu ereții legali ai lui G. Filep le-a condus până aci dl Andr. Cosma, și că comitetul central prin decisiunea sa Nr. 87 din 4 Iunie a. tr. l-a încredințat cu reprezentarea Asociațiunii până la finalizarea afacerii, — scrisoarea avocatului Dr. Hunyadi se va trimite dlui Andr. Cosma cu autorizarea ca să încheie împăciuirea în condițiunile ce le va crede corespunzătoare intereselor fundațiunii.

**53.** (237—1904). Dl *Andr. Cosma*, executor testamentar în *succesiunea după fericitul Dr. Ioan Nichita*, prin scrisoarea sa din 27 Febr. 1904 cere ca comitetul central să dispună luarea în primire a realităților fundațiunii din Șimleu, administrate până acum de dânsul, și declară că după-ce

comitetul central la stabilirea literilor fundaționale nu a considerat propunerile sale ci a susținut textul stabilit în ședința din 5 Nov. 1903, — nu poate participa în nici o direcțiune la administrarea și activarea fundațiunii.

Comitetul central regretă, că dl A. Cosma nu a acceptat și apreciat motivele ce l-a condus la stabilirea literilor fundaționale, și ținând cont de serviciile prețioase ce dl Cosma le-a făcut fundațiunii și preste tot intereselor Asociațiunii în părțile selăgene, îl roagă ca în vederea scopului nobil să revină asupra hotărârii sale și să administreze realitățile fundațiunii până la vîndarea, care, Comitetul speră, că se va putea face în timp apropiat. De asemenea îl roagă să primească a fi membru al comitetului fundațional, în care comitetul central — în sensul §. 6. al literilor fundaționale — numesce pe domnii:

Al. Barbolovici, vicar în Șimleu,  
 Andr. Cosma, directorul „Silvaniei” în Șimleu.  
 Em. Pop, „Selăgenei” Jibou.  
 G. Pop de Băsesci, proprietar „Băsesci.  
 G. Trif, profesor în pensiuine „Șimleu.  
 Dr. Cornel Meseșan, avocat „  
 Florian Cocian, avocat „Jibou.

Comitetul central, în speranța că dl Andr. Cosma se va conforma rugării sale, îl invită ca în timp apropiat să convoace comitetul fundațional la o ședință de constituire.

După proxima adunare generală în care se va constata venitul fundațiunii pe anul din urmă, comitetul fundațional va fi invitat să înainteze până la 1 Dec. a. c. propunerile sale pentru distribuirea cotei disponibile, ca astfel fundațiunea să se poată înactiva deja cu anul 1905.

**54.** (244—1904). Secretarul I raportează, că în sensul Normativului pentru administrarea fondurilor și fundațiunilor Asociațiunii (art. 30 p. d.) este a se activa în anul curent o parte a *fundațiunii G. Boieriu din Vad*, și anume sunt a se da cu începere dela 1904 patru ajutoare de câte 20 K la 2 elevi și 2 eleve dela școalele conf. din Vad sau Ohaba.

Oficiul de cassă se autorisează a trimite câte K 40— la la comitetul școalelor numite, împreună cu instrucțiunile necesare pentru distribuirea acestor ajutoare.

**55.** (129—1904). Secretarul I raportează, că la 1 Aprile a. c. expiră termenul pentru furnisarea grilajului comandat la firma Hutter et Schranz în Viena pentru *îngrădirea grădinei* internatului spre parcul Soldiș.

Totodată presintă devisele lucrate de archit. Schuschnig pentru lucrările de zidărie dela acest grilaj și cere ca presidiul să fie autorizat angaja un anteprenor în cadrul deviselor prezentate.

Devisese prezentate, în cari se prevăd cheltueli de K 776-24 pentru lucrările de zidărie pentru grilajul comandat, — se aproabă.

Presidiul se autorisează, ca în cadrul sumei preliminate să poată angaja un anteprenor, pe care să-l oblige la terminarea completă a grilajului până la 30 Aprilie a. c.

**56.** (363—1904). Secretarul I propune, ca presidiul să se autoriseze a comanda încă de acum mobilierul pentru noua localitate a *Bibliotecii Asociațiunii* ca stelagele și dulapurile pentru păstrarea cărților, a căror confecționare reclamă timp mai îndelungat, să se poată așeza îndată-ce zidirea Museului istoric și etnografic va fi terminată, și biblioteca să se poată muta încă înainte de inaugurarea Museului.

Propunerea se primesce.

**57.** (364—1904). Secretarul I raportează, că a adresat referenților celor 5 secțiuni *științifice-literare* câte o scrisoare, prin care li-a arătat în mod amănunțit chestiunile cu cari singuraticile secțiuni vor avea să se ocupe în timpul mai apropiat, și i-a invitat să îngrijească ca secțiunile să se întrunească și să desvolte o activitate cât mai intensivă.

În urma acestei recercări unele dintre secțiuni au și ținut ședințe și și-au reînceput activitatea.

Se ia act.

**58.** (322—1904). Direcțiunea *școalei civile de fete*, cu scrisoarea sa Nr. 37 din 22 Martie a. c. raportează, că profesorul *Vict. Păcală*, concediat până la 29 Februarie a. c., s'a rentors din Budapesta la postul seu în 16 Martie a. c. Dl Păcală ceruse prelungirea concediului seu prin o scrisoare adresată presidentului Asociațiunii abia la 9 Martie.

Se ia act.

Ca pentru viitor să se prevină păgubirea învățământului la școala Asociațiunii prin asemenea absentări mai îndelungate a puterilor didactice fără înștiințarea prealabilă a comitetului central, direcțiunea școalei va fi invitată să atragă atențiunea corpului didactic la urmările unor asemenea inconveniente.

**59.** (224—1904). Cassarul prezintă *încheierea conturilor Asociațiunii* despre gestiunea anului 1903.

Raportul cassarului, împreună cu încheierea conturilor se predă spre censurare și ulterioară raportare unei comisiuni compuse din: dd. Part. Cosma, N. Ivan și Dr. O. Russu.

**60.** (260—263, 273, 283, 284, 293, 396, 300, 313, 334—1904). Secretarul I raportează, că dela ultima ședință încoace au mai înaintat *raportul anual* prevădută în § 39 p. g) al Regulamentului despărțemintelor,

directorii despărțimentelor: Bistrița, Blaj, Bran, Hațeg, Hida-Huedin, Lipova, Mercurea, Mociu, Orăștie, Sătmar, Treiscaune și Zernești.

Se ia act.

Rapoartele se vor publica în extras în organul Asociațiunii.

**61.** (296, 334—1904. Secretarul I prezintă lista membrilor noi, înscriși în decursul lunii Martie.

Se ia act.

Domnii: Procopiu Givulescu, protopresb., Lipova, Valeriu Milovan, notar, Măndruloș, Dr. Atan. Bradean, medic, M. Radna, Dr. Eug. Meșianu, adv. Brașov, George Moșoiu, comerciant, Zernești

Se declară membri ordinari ai Asociațiunii

Cu aceste ședința s'a încheiat.

*Iosif Sterca Șuluțu* m. p., pres. — *Dr. Diaconovich* m. p., notar. — S'a verificat. Sibiu, în 2 Aprilie 1904. *Dr. Il. Pușcariu* m. p. *Dr. Eusebiu R. Roșca* m. p. *Nic. Togan* m. p.

Nr. 409—1904.

## BCU Cluj / Central Library Cluj

**Proces verbal**  
din 14 Aprilie 1904. Ședința IV. a comitetului central al  
Asociațiunii.

President: *Iosif Sterca Șuluțu*. Notar: *Dr. C. Diaconovich*. — Membri prezenți: *Parteniu Cosma*, *Dr. At. Marienescu*, *I. Muntean*, *N. Togan*, *Dr. V. Bologa*, *Ars. Bunea*, *Dr. E. Miron Cristea* și *I. Vătășan*.

**62.** Cu verificarea procesului verbal al ședinței de astăzi se încredințează dd *P. Cosma*, *Dr. At. Marienescu* și *A. Bunea*.

**63.** (349—1904). Direcțiunea institutului „*Albina*“, prin scrisoarea sa Nr. 10124 din 31 Martie a. c., înaintează suma de K 2000— votată de ultima adunare generală pentru trebuințele școalei civile de fete a Asociațiunii.

Se ia act cu mulțămită.

**64.** (352, 384 și 385—1904). Secretarul I. raportează, că în urma apelului adresat Băncilor române în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în decisiunea Nr. 203 din 5 Novembre 1903, au intrat contribuiri pentru „*Fondul cultural al Băncilor române*“ dela următoarele institute:

„*Sebeșana*“ în Sebeș . . . . K 100—  
„*Doina*“ în Câmpeni . . . . „ 60—  
„*Auraria*“ în Abrud . . . . „ 50—

laolaltă K 210—

Se ia act cu plăcere de aceste contribuiri, prin cari s'au pus bazele „Fondului cultural al Băncilor române“, care se va administra în sensul hotărîrii luate de Conferența Băncilor din Octobre 1903.

**65.** (403—1904). Secretarul I. prezintă ordinațiunea *Ministrului de interne* Nr. 130464/903 III b. din 8 Februarie a. c., prin care Asociațiunea a fost autorizată a colecta în țeara întreagă *donățiuni pentru Museul istoric și etnografic*.

Se ia act.

Presidiul se autorisează a publica un nou apel în presă și după-ce secțiunea istorică va fi înaintat propunerea cerută pentru înzestrarea Museului, se vor trimite coale de subscripțiune la directorii tuturor despărțimentelor cu autorizarea de a colecta contribuiri în bani și obiecte pentru Museu.

**66.** (306—1904). În urma îndrumării primite prin decisiunea Nr. 51 din 31 Martie a. c., Secretarul I. prezintă un proiect de *litere fundaționale pentru fundațiunea Ioan Russu din Brad*, care

se primesce în textul următor:

### Litere fundaționale

pentru

„Fundațiunea Ioan Russu, medic, și soția sa Catalina“ Cluj

§. 1. Această fundațiune a fost instituită de fericitul Ioan Russu, fost medic în Brad (comitatul Hunedoara) prin testamentul seu (act notarial) din 29 Iulie 1900 și codicilul (tot act notarial) din 28 Iulie 1901.

§. 2. Averea fundațiunii, în sensul actelor înșirate în §. 1, se compune din următoarele:

a) 20 acțiuni dela institutul de credit „Crișana“ în Brad (Nr. 357—361, 380—384, 191—200), nominal

à K 100.— K 2000.—

b) 4 acțiuni dela institutul de credit „Zărăndeana“ din Boița (Nr. 252—255) nominal à K 100.— „ 400.—

c) restul pretensiunii fundatorului către fondul protopresbiteral gr. or. din Brad în suma de . . „ 5000.—

d) depositul plasat la institutul „Crișana“ cu libelul Nr. I. 517, pag. 267 din anul 1898, în suma de K 23,165.76 minus K 1200.— pentru plata unor legate, deci . . . . . „ 21,965.76

e) suma intrată la „Crișana“ din asigurarea asupra vieții și plasată cu libelul Nr. II. 206, pag.

103 ex 1903 . . . . . „ 1971.21

în total mobiii de K 31,356.97

Apoi realitățile cuprinse în prot. C. fund. din Brad Nr. 890, prețuite la inventar la K 12,450.— și însărcinate cu dreptul vidual al soției fondatorului.

§. 3. Administrarea acestei fundațiuni este încredințată „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”. Decare-ce însă văduva fondatorului, dna Catalina Russu are dreptul de uzufruct pe durata vieții sale asupra averii întregi a fundațiunii, — aceasta se va activa numai după moartea numitei văduve.

§. 4. După activarea fundațiunii, venitul ei curat se va întrebuința în modul următor:

a) 30% se vor capitalisa;

b) din restul de 70% se vor da stipendii, și anume la început în sume mai mici pentru studenți dela școale medii și comerciale, iar mai târziu când venitul fundațiunii va permite, în sume mai mari, însă maximal K 800.—, pentru studenți dela universități sau alte școale superioare.

§. 5. Stipendiile normate în §. 4. p. b) se vor pute acorda numai la studenți români, fără considerare dacă sunt de confesiune gr. or. ori gr. catolică. Petenții vor avea să dovedească:

a) că posed limba română;

b) că sunt săraci și avisați la sprijin, și

c) că au purtare morală bună și au dovedit progres în studii.

§. 6. Cât timp surorile fondatorului, Sofia și Anica, vor avea descendenți legali, cari vor frecuenta vre-una din școalele înșirate în §. 4., acestia vor avea să primească în primul rând și exclusiv stipendiile disponibile. Alte rudenii de ale fondatorului și soției sale sunt cu totul exchiși dela beneficiile fundațiunii.

§. 7. La cas dacă Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român s'ar desființa, s'au ar renunța la această fundațiune, administrarea ei trece asupra consistoriului archidieceșan gr. cat. din Blaj.

§. 8. „Fundațiunea Ioan Russu, medic, și soția sa Catalina” va plăti fondului general al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” o taxă de administrare de 1% al capitalului ce reprezintă.

§. 9. Aceste litere fundamentale se vor prezenta spre aprobare dlui Ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică.

67. (393—1904). Dl Dr. George Ilea, avocat în Cluj, prin scrisoarea sa din 8 Aprilie a. c. raportează, că scirile publicate în mai multe foi despre anularea *testamentului lui Ioan Petran* prin sentența tablei reg. din Cluj, este neadeverată. Din contră, tabla prin sentența sa din 23 Febru-

arie a. c. a aprobat sentența tribunalului, prin care pîrătorii au fost respinși cu cererea lor pentru invalidarea testamentului.

Se ia act.

**68.** (391—1904). Secretarul I. prezintă factura firmei Hutter et Schrantz din Viena despre grilajul furnisat pentru *îngrădirea grădinei internatului* și raportează că părțile grilajului au și sosit și au fost aflate în ordine.

Fiind factura prezentată în consonanță cu devisele aprobate în ședința Comitetului central din 31 Decembre 1903, oficiul de casă se autorisează a plăti firmei Hutter et Schrantz suma de K 1232.50 în contul fondului general.

Presidiul se autorisează a lua la timpul seu dispozițiile necesare pentru vâpsirea grilajului.

**69.** (405—1904). Secretarul I. propune, ca presidiul să fie autorizat a angaja un grădinar pentru *restaurarea grădinei internatului*.

Propunerea se primesce.

Presidiul se autorisează a încredința restaurarea grădinei internatului unui grădinar cu condițiunea, ca această lucrare să fie terminată până la 1 Maiu a. c.

Despre cheltuelile reclamate de această lucrare Presidiul va raporta ulterior.

**70.** (402—1904). Direcțiunea *desp. Beluș* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 22 Martie a. c., în care s'au luat dispozițiuni cu privire la proxima adunare generală, care se va ține a doua zi de Rusalii în Criștior, și s'a adresat comitetului central cu rugarea de a pune la dispoziția despărțământului un număr oare-care de scrieri populare spre distribuire la adunarea cercuală.

Se ia act.

Biroul se autorisează a trimite Comitetului cercual 100 de fascicule din „Biblioteca populară” ori alte cărți disponibile spre distribuire gratuită.

**71.** (263—1904). Direcțiunea *desp. Blaj*, cu scrisorile sale din 6 și 7 Martie a. c. înaintează procesele verbale ale comitetului cercual din 26 Aprilie, 26 Iulie și 1 August 1903, precum și procesul verbal al adunării cercuale, ținută în Cergăul mare la 27 Septembrie 1903.

Decisiunile luate în ședințele comitetului cercual nu reclamă dispozițiuni din partea Comitetului central.

În adunarea cercuală s'a prezentat raportul secretarului, care constată indiferentism din partea membrilor despărțământului, apoi s'au aprobat darea de seamă despre gestiunea anului trecut și bugetul pentru anul viitoriu, s'au împărțit cărți populare, ear' dl Dr. Ambrosiu Chețian a ținut o prelegere liberă despre semințele plantelor.

Se ia act.

Darea de seamă despre gestiunea anului 1902 și budgetul pro 1903/4 se aprobă.

Dl director al despărțământului va fi rugat să îngrijască, ca procesele verbale să se înainteze în viitor fără întârzieri mai mari.

În fine comitetul central își exprimă dorința, ca acest despărțământ, când-va unul dintre cele mai active, să-și restabilească vechia reputațiune în timp cât mai apropiat.

**72.** (313—1904). Direcțiunea *desp. Hida-Huedin* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținută în Ciucea la 19 Iulie 1903.

În această adunare s'a censurat darea de seamă despre gestiunea anului trecut și s'a stabilit budgetul pentru anul viitor, mai departe s'au instituit premii pentru pomărit, s'au luat măsuri pentru sporirea bibliotecii despărțământului, pentru adunarea numirilor de localități etc. și în fine s'a cetit o disertațiune poporală (subiectul neindicat).

Se ia act.

Hotărârile adunării cercuale, și îndeosebi darea de seamă și budgetul stabilit se aprobă.

Pentru viitor se așteaptă înaintarea proceselor verbale în timp cât se poate mai scurt.

**73.** (269—1904). Direcțiunea *desp. Lipova* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținută în M. Radna la 21 Februarie a. c., în care s'a aprobat darea de seamă despre gestiunea anului trecut și s'a stabilit budgetul pentru anul viitor.

Se ia act.

Hotărârile adunării cercuale se aprobă.

**74.** (382—1904). Direcțiunea *desp. Mediaș*, înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținută în Mediaș la 30 August și al ședinței comitetului cercual din 30 Decembre a. tr.

În adunarea generală, puțin cercetată, precum și în ședința comitetului cercual nu s'au luat hotărâri ce ar reclama dispozițiuni din partea comitetului central.

Se ia act.

**75.** (315—1904). Direcțiunea *desp. Orade* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 27 Februarie (11 Martie n.) a. c., în care dl Vasile Babi a fost ales secretar II al despărțământului, și s'au luat dispozițiuni cu privire la biblioteca despărțământului și la înființarea de agenturi.

Se ia act.

Decisiunile ședinței se aprobă.

**76.** (285—1904). Direcțiunea *desp. Orăștie* cu scrisoarea s'a din 6 Martie a. c. înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținută în Orăștie la 6 Novembre 1902.

În adunarea cercuală s'a aprobat darea de seamă despre gestiunea anului trecut, însă budget nu s'a stabilit.

În anul trecut despărțământul nu a lucrat.

Se ia act.

Hotărârile adunării cercuale din 6 Novembre 1902 se aprobă.

Direcțiunea despărțământului va fi recercată a îngriji, ca procesele verbale să se înainteze în viitor fără întârziare și ca în adunarea cercuală să se stabilească în tot deauna budgetul pentru anul viitor.

Comitetul central regretă, că acest despărțământ nu a dat în anul trecut nici un semn de viață și invită direcțiunea, să inaugureze cel puțin în viitor o activitate mai multămitoare și rodnică în sinul acestui despărțământ, care după împrejurările favorabile în cari se află, ar pute deveni unul dintre cele mai de frunte despărțăminte ale Asociațiunii.

**77.** (298—1904). Direcțiunea *desp. Turda* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținută în Turda-veche la 24 Ianuarie a. c., în care s'a aprobat darea de seamă despre anul de gestiune 1902/3, s'au luat dispozițiuni referitoare la bibliotecile despărțământului și s'a amânat alegerea unui nou director în locul fer. Artemiu Codarcea, până la anul viitor, când se va realege comitetul întreg.

Se ia act

Hotărârile adunării cercuale se aprobă.

Se așteaptă prezentarea budgetului pentru anul viitor. Biroul se autorisează a dispune expedierea exemplarului rev. „Transilvania“, cerut pentru biblioteca despărțământului.

**78.** (312—1904). Cassarul *agenturei din Ticvaniul-mare*, cu scrisoarea sa din 15 Martie a. c., înaintează taxe încassate dela 8 membri ordinari și doi ajutători (după detragerea de 20%), în suma de K 67.20, și cere ca din cărțile disponibile să se doneze câte un exemplar pentru biblioteca agenturii.

Comitetul central ia act cu plăcere de activitatea desvoltată în sinul acestei agenturi și dispune să i-se trimită câte un exemplar din cărțile disponibile pentru biblioteca agenturii.

Suma trimisă a fost contată în registrele Asociațiunii și biletele de legitimare s'au liberat membrilor cari și-au achitat taxele. Pentru viitor agentura va fi invitată a înainta taxele încassate în sensul §. 47 din statute la adresa Comitetului cercual.

Direcțiunea *desp. Oravița* va fi înștiințată despre întrarea taxelor trimise din partea agenturii.

**79.** (348—1904). *Direcțiunea școalei civile de fete a Asociațiunii* înaintază procesele verbale ale conferențelor corpului didactic din 11 și 29 Martie a. c., în cari s'a stabilit consemnarea manualelor didactice pentru anul 1904/5 și feriile pentru sărbătorile Pascilor, s'a constatat că purtarea morală a elevelor și progresul în învățământ este pe deplin mulțămitor și s'au deliberat mai multe afaceri curente, cari nu reclamă dispozițiuni din partea comitetului central.

Se ia act.

**80.** (359, 372, 381 și 393—1904). Secretarul I. raportează că dela ultima ședință încoace au mai înaintat *raportul anual Directorii departămintelor*: Bocșa, Sighișoara, Mediaș și Cluj.

Se ia act.

Rapoartele intrate se vor publica în extras în numărul proximal organului Asociațiunii.

**81.** (310—1904). Asociațiunea „Perșeu” în Chiuzbaia achită restul de K 100 — din *taxa de membru pe viață* al Asociațiunii.

Se ia act.

Biroul se autorisează a libera asociațiunii „Perșeu” diploma de membru pe viață.

Cu aceste ședințe s'a încheiat.

D. u. s.

*Iosif Sterca Șuluțu* m. p., president. *Dr. Cornel Diaconovich* m. p., notar.  
— S'a verificat în Sibiu la 16 Aprilie 1904. *Parteniu Cosma* m. p.,  
*Dr. M. Marienescu* m. p., *Arseniu Bunea* m. p.,

Nr. 297—1904.

## Proces verbal

luat în Sibiu din partea secțiunii istorice a „Asociațiunii”  
la 10 Martie 1904, oarele 4 p. m.

Prezenți: Presidentul *Iosif St. Șuluțu*, membrul *Nicolae Togan*, nou alesul secretariu *Dr. E. Miron Cristea* și primsecretarul Asociațiunii *Dr. C. Diaconovich*.

**I.** După deschiderea ședinței primsecretarul Dr. Diaconovich cetese un esposeu amănunțit asupra activității de până acuma a secțiunii istorice, indicând cauzele, cari au împiedecat de timp mai îndelungat funcționarea normală și a acestei secțiuni în șirul celorlalte secțiuni științifice. În cadrele acestui raport arată, că în locul membrului Dr. Augustin Bunea, repășit, a fost ales Dr. Elie Miron Cristea de membru și secretariu al acestei secțiuni.

În fine espune în mai multe puncte lucrările, cu cari aceasta secțiune va avea să se ocupe în timpul apropiat, lucrări remase pendente din trecut. Raportul se aceluie sub %.

Acest raport se ia în general spre scire. Asupra speciailor puncte de lucrare să va reveni încă în cursul acestei ședințe; iară cu privire la alegerea noului membru acesta constată, — ceea-ce dealtecum este cuprins și în raportul cetit, — că — neocupându-se cu lucrări istorice — nu află de justificată alegerea sa în această secțiune; primesce însă această distincțiune numai în urma deslușirilor date din partea competentă în mod provisor și până la o ulterioară altă întregire a secțiunii.

2. Spre a se pute relua firul întrerupt al lucrărilor se constată necesitatea de a avea procesul verbal al ședinței ținute în 7 Maiu 1903, pe care fostul referent și secretar Dl Vasile Goldiș din Arad încă nu l'a prezentat, deși i-s'a cerut în repetite rânduri.

I-se cere din nou în termin de 8—10 zile trimiterea procesului verbal, precum și a celorlalte acte aflătoare la el.

3. După-ce secțiunea istorică încă n'a elaborat un program cu privire la lucrările sale ulterioare

Membrul Silvestru Moldovan se însărcinează cu elaborarea unui asemenea plan de acțiune și cu prezentarea lui în una din ședințele secțiunii.

4. Terminându-se edificiul „Museului național“, se ivesce necesitatea elaborării unui plan pentru aranjarea unui muzeu istoric și etnografic și modalitățile adunării colecțiilor și obiectelor, ce vor intra în el.

Cu elaborarea unui proiect de asemenea plan se însărcinează Dr. E. Miron Cristea.

5. Cu privire la aniversarea descălecării Românilor în Dacia

Se reacearcă membrul Dl Ioan cav. de Pușcariu, ca să ne dee informațiunile necesare, cu privire la pașii ce-i va face „Academia română“ în această privință, ca Asociațiunea să se poată eventual acomoda cadrelor programului general stabilit de Academie.

6. Societatea „Architektenverein“ din Viena reacearcă Asociațiunea, ca să-i pună la dispozițiune planuri (mai ales vechi) și fotografii de case țărănesci românesce pentru de a fi reproduse pe cel mult 4 tabele din opul ce îl edă.

Cu îndeplinirea acestei cereri se însărcinează dl Nicolae Togan.

7. Cu privire la facerea și multiplicarea portretelor dela persoanele mai alese din istoria, Românilor,

Secțiunea află de mai corespunqător scopului urmărit de Asociațiune, dacă în loc de portrete fotografate, se vor elabora

din partea diferitelor secțiuni biografii instructive ale diferiților noștri bărbați binemeritați, cari biografii să fie publicate în „Biblioteca Asociațiunii“.

**8. In chestiunea dicționarului toponomastic**

Se însărcinează primsecretarul Dr. C. Diaconovich a se pune în această privință în conțelegere cu biroul „Societății geografice române“ din București, care tocmai intenționează a cuprinde și acest dicționar în cadrul lucrărilor sale ulterioare, având despre rezultatul pertractarilor a raporta.

**9. Primsecretarul Dr. C. Diaconovich raportează, că broșura din Biblioteca Asociațiunii „Icoane din istoria Grecilor“ a apărut în tipar.**

Spre scire.

D. u. s.

*Iosif St. Șulufu m. p., pres. — Dr. E. Miron Cristea m. p., secretar.*

Nr. 427—1904.

## Proces verbal

luat în ședința secțiunii literare a „Asociațiunii“, ținută Luni 23 Februarie v. (7 Martie n.) 1904 sub presidiul dlui Iosif Vulcan.

Prezenți: *Iosif Vulcan, Virgil Onițiu, A. Bârseanu.* Notar al ședinței: *A. Bârseanu.*

**1.** Notarul raportează asupra traducerilor din poezii germani Ioh. W. Goethe și H. Heine făcute de dl I. Băilă (Sibiu, 1902) și înaintate onor. comitet central al „Asociațiunii“ cu rugarea, să se procure un număr de exemplare pe seama despărțimintelor. Având în vedere, că aceste traduceri nu sunt pe deplin succese, precum și împrejurarea, că o parte din poeziile cuprinse în colecțiunea dlui I. Băilă le avem traduse românesce de autori mai norocoși, referentul nu poate recomanda cererea, despre care e vorba.

Concluziunea propusă de referent se primesce și totodată referentul se însărcinează a înainta raportul seu în scris on. comitet central deodată cu acest proces verbal.

**2.** Tot notarul raportează, că a început a pregăti pentru tipar patru nuvele istorice de regretatul Ioan Lăpădat (Amor și răsbunare, O tragedie din zile bătrâne, Moartea lui Asan și O dușmănie cu bun sfârșit) publicate în a. 1877 în foaia „Albina Carpaților“, precum și o notiță biografică despre autorul lor, destinate a face parte din „Biblioteca populară a Asociațiunii“, și că încă în primăvara aceasta le va înainta onor. comitet central pentru a fi date la iveală.

Spre știință.

3. Membrul secțiunii Virg. Onițiu raportează, că dela ultima ședință a secțiunii încoace a adunat o nouă serie de expresiuni greșite, folosite de scriitorii noștri și le-a publicat, împreună cu expresiunile corecte, sub rubrica „Să ne îndreptăm limba“ în Nrii V — VI din 1903 ai „Transilvaniei“.

Spre știință.

4. Se discută cestiunea adunării nomenclaturei populare, relative la plug, car, rășboiul de țesut, casă, șură, grajd, moară, piauă, ferestrău, stână ș. a.

Pentru a se pute începe adunarea materialului linguistic în cestiune se decide a se face un cestionar după modelul celui lucrat de dl B. P. Hașdeu pentru „Magnum etymologicum“ și a se adresa, împreună cu un apel, preoților, profesurilor și învățătorilor noștri, și în genere cărturarilor noștri, cari trăiesc în mijlocul poporului dela țară. Cu executarea acestei lucrări se însărcinează membrul A. Bârseanu.

Brașov, 23 Februarie v. (7 Martie n.) 1904.

D. u. s.

*Iosif Vulcan* m. p. *Andrei Bârsean* m. p. not. șed. *Virgil Onițiu* m. p.

Ad. Nr. 427—1904.

## Proces verbal

luat în ședința secțiunii literare a „Asociațiunii“, ținută Vineri 26 Martie v. (8 Aprilie n.) 1904 sub presidiul d-lui Iosif Vulcan.

Prezenți: *Iosif Vulcan*, *Virgil Onițiu*, *A. Bârseanu*, *Dr. Iosif Blaga*.

Notar al ședinței: *A. Bârseanu*.

1. Se cetesce procesul verbal al ședinței din 23 Februarie v. (7 Martie n.) a. c., care

se verifică și se subscrie.

2. Notarul A. Bârseanu dă cetire scrierii prim-secretarului „Asociațiunii“, Dr. Corn. Diaconovich, ddto 4 Martie n. 1904, Nr. 243, și față cu cele cuprinse în această scrisoare se iau următoarele hotărâri:

- a) Cu privire la întregirea locului vacant de membru ordinar al secțiunii, precum și în ceea-ce privesce completarea numărului membrilor corespondenți, se vor înainta propunerile de lipsă la proxima ședință plenară.
- b) Relativ la stabilirea planului de lucrare al secțiunii, solicitat prin hotărîrea adunării generale a „Asociațiunii“ din vara a. 1903, se constată, că secțiunea literară și-a stabilit planul său de acțiune, în cadrul „Regulamentului general al secțiunilor științifice-literare“, încă în ședința sa

din 17/30 Ianuarie 1901, și este decisă a și stăruî în viitor pentru executarea acestui plan.

- c) Cu privire la stabilirea condițiunilor distribuirei premiului „Andrei Mureșianu“, instituit de onor. comitet central al „Asociațiunii“ prin decisiunea sa din 5 Februarie 1903, Nr. 18, secțiunea, neavînd cunoscință până acum despre mandatul, ce i-s'a încredințat, va face propunerile de lipsă într'o altă ședință.
- d) Cu pregătirea unei disertațiuni pentru ședința festivă, ce se va ține cu ocasiunea adunării generale a „Asociațiunii“ din anul acesta, se însărcinează A. Bărsceanu; totodată se decide a se invita și unul dintre membrii corespondenți a pregăti o asemenea lucrare.
- e) Cu privire la pregătirea materialului de lipsă pentru „Biblioteca poporală a Asociațiunii“ secțiunea declară, că deși în ședința sa din 17/30 Ianuarie 1901 s'a angajat „a da mână de ajutor Asociațiunii la realizarea acestei probleme“, n'a înțeles angajamentul acesta astfel, ca membrii ei să ia asupra lor pregătirea întregului material destinat pentru „Biblioteca“ în cestiune, nici nu s'a îndatorat a conduce ea singură această lucrare. Pentru îndeplinirea unui asemenea angajament membrilor secțiunii le lipsiau atât cunoscințele necesare (avînd în vedere varietatea materiilor destinate a se cuprinde în „Biblioteca poporală“ amintită, conform programului stabilit în ședința plenară a secțiunilor din vara a. 1901), cât și timpul trebuincios pentru o astfel de lucrare. Părerea secțiunii este, ca toți membrii secțiunilor, fie-care în specialitatea sa, să caute a pregăti materialul necesar pentru des-numita bibliotecă, după programul stabilit în vara a. 1901; afară de aceea, după cum s'a și decis în ședința plenară din Iulie 1901, onor. comitet central, la recomandarea secțiunilor, să se adreseze la bărbații nostri de specialitate și în genere la scriitorii nostri cei mai buni, și să-i invite a colabora la „Biblioteca poporală a Asociațiunii“. Intreaga lucrare, după părerea secțiunii, ar trebui să fie condusă de prim-secretarul „Asociațiunii“, care, conform „Regulamentului“, este chemat a dirigea activitatea tuturor secțiunilor și care totodată este organul mijlocitor între secțiunile literare-sciințifice și între onor. comitet central. Secțiunea literară din partea sa este gata a pregăti materiile, ce-i cad în competență și totodată a-și da părerea sa la întrebarea onor. comitet asupra lucrărilor de cuprins literar, scrise de alte persoane pe seama des-numitei biblioteci.

f) În privința adunării materialului folcloristic s'au luat hotărârile de lipsă în ședința din 23 Febr. v. (7 Martie n.), punct. IV.

3. Membrul Virgil Onițiu prezintă o nouă serie de expresii greșite, împreună cu îndreptările lor, destinate a se publica sub rubrica „Să ne îndreptăm limba“.

Acceptându-se observările membrului Virg. Onițiu, se decide a se trimite redacțiunii foaiei „Transilvania“ spre publicare.

Brașov, 26 Martie v. (8 Aprilie n.) 1904.

Iosif Vulcan, m. p. president, Andreiu Bârseanu m. p., notarul ședinței.  
Virgil Onițiu m. p., Dr. Iosif Blaga m. p.

### Din despărțeminte.

*Desp. „Bistrița“.* Comitetul cercual a ținut în decursul anului 1903 trei ședințe, în cari s'au rezolvat afacerile curente.

Adunarea cercuală, ținută în opidul Lechința, a întrunit multă lume românească. Cu aceea ocaziune s'au pertractat agendele luate în ordine de zi.

În legătură cu afacerile an. 1903 aflăm că e loc să atingem și chestiunile de interes ale an. 1902, asupra cărora nu s'a publicat raport mai detaliat în an. 1903.

În decursul anului 1902 comitetul cerc. a ținut 5 ședințe, în cari s'a ocupat mai ales cu modul sporirii bibliotecelor populare, care este singurul spor, care se poate vedea cu ochii în lucrările despărțemintelor. Până la finea anului 1902 desp. a avut 3 biblioteci populare. În decursul anului 1903 a mai înființat 2 biblioteci cu câte 76 volume în valoare de câte K 150. Aceste 2 biblioteci au fost date spre întrebuințare agenților din Șoimuș și Ragla. Donațiune de cărți s'a făcut de dl Emil Chiffa, contabil și de comitetul central al Asoc.

Biblioteca din B. Prund a fost cetită în 1902 de 75 de cetitori (56 de cărți), la Monor s'au cetit în timp de 7 luni 75 cărți de către 29 familii, la Șoimuș s'au cetit în 4 luni 74 cărți de către 21 cetitori, iar în Bistrița s'au cetit 116 volume de către 26 cetitori.

Agenturi sunt în Monor, Borgo-Prund, Ragla și Șoimuș. Normal funcționează încă numai agentura din Șoimuș.

În anul 1902 s'au conferit 2 premii de câte K 20.—, unul dlui T. A. Bogdan, învățător în Bistrița, pentru o disertație populară și altul lui Pavel Turcu, econom în Vinda, pentru pomerit. A mai fost și un premiu destinat pentru stupărit, atât în 1902 cât și în 1903, care însă din lipsa de concurenți nu s'a putut distribui, rămânând ca el să se distribue în 1904, împreună cu alte premii oferite în timpul din urmă.

La adunările cercuale s'au distribuit poporului și cărți.

Numărul membrilor cari au achitat taxele a fost de 40, din care 6 fondatori, 10 pe viață și 24 ordinari.

Socotelile desp. la finea an. 1902 s'au încheiat atât la venite cât și la eșite cu K 1025·14 din cari K 464·32 s'au spesat în scopul bibliotecelor populare, K 40— ca premii, K 60— ca ajutor pentru școale.

La adunarea din Baia-mare desp. a fost reprezentat prin domnii Gerasim Domide, Dr. Gavriil Tripon și Dr. Victor Onișor.

\*

*Desp. „Blaj”.* Comitetul cercual al acestui desp. a ținut în decursul an. tr. 3 ședințe anume: în 26 Aprilie, în 26 Iulie și în 1 August, iar adunarea cerc. s'a ținut în Cergăul-mare la 27 Septembrie. La adunarea cerc. a disertat dl profesor Dr. Ambrosiu Chețian „*Despre sementurile plantelor*”. S'a decis a se abona pentru agenturi „Foaia Poporului” și s'a distribuit poporului cărți. Despărțământul are 10 agenturi. În anul trecut s'a stăruit pentru înființarea încă a 2 agenturi; dar' nu a succes, cum n'a succes nici tipărirea disertației dlui Vlassa pespre „*Cunoascerea pământului, clasificarea și cultivarea lui*”, ținută în adunarea cerc. din 1902. Tipărirea acestei disertații este rezervată a. 1904.

Directorii agenturilor în cea mai mare parte și-au împlinit datorințele, au îndemnat poporul să se înscrie de membri și să cetească cărțile din bibliotecile agenturilor. Se constată că cărțile din biblioteci au fost cetite mai cu seamă de tinerimea școalei de repetiție. Unele agenturi au ținut și ședințe, așa dl St. Lita, presidentul agenturei din Lunca, a ținut poporului 3 conferințe: despre creșterea vitelor, despre sămânarea ogorului cu mazărice și despre prăsirea pomilor.

Pentru an. 1903/4 s'a votat suma de 100 cor., din care se vor procura cărți pentru școlarii din mai multe comune.

Se speră, că se va pute executa pe viitor și frumoasa decisiune de a participa desp. prin delegații săi la examenele din școalele populare de pe teritoriul despărțământului, și de a premia pe învățătorii cari au excelat întru împlinirea datorințelor.

Numărul total al membrilor este de 51 din cari 4 fondatori, 5 pe viață, 40 ordinari și 1 ajutător.

Venitele anului 1902 au fost de K 385·76, eșitele de K 251·76, iar în cassa desp. au rămas K 134.—

Proiectul de budget pe 1903 este prevădut cu K 492 la intrate și K 356·40 la eșite, rămânând un sald de K 135·60.

\*

*Desp. „Bocșa”.* Comitetul cercual a stăruit să înmulțească numărul membrilor din despărțământ, a rezolvit curențiile și a ținut adunarea cercuală în Zorlențul-mare la 19 Iulie 1903. Cu aceea ocaziune s'a înscris membru pe viață al Asoc. dl Dr. Petru Mladen, medic în Brebul, și mai mulți membri ordinari, dela cari s'au încassat taxele prescrise și s'au transpus comitetului central. În adunarea cercuală au ținut diser-

tațiunii: dl George Cătană, învățător, despre tema: „*Să ne ferim de procese*“, dl Ioachim Crișan, preot, despre „*Creștinul bun și legea sa*“, și dl Constantin Novac, învățător, despre „*Stîrpirea păduchelui lănos (Blutlaus), care strică pomii*“.

În adunare poporul sedus de apostoli falși, de socialiști, cari au cutrierat și prin acel ținut, și de Ovreei din localitate, s'a purtat demonstrativ sub tot decursul adunării, neascultînd liniscit cuvîntul de deschidere, rapoartele și disertațiunile, ci tot striga: „Nu ne trebuie școală, preoți, nu ne trebuie astfel de învățături, ci ușurarea sarcinilor, adecă a dărilor și altele de felul acesta“. Toate încercările comitetului și ale protopretorului cercual, care și-a dat multă trudă de a face poporul să asculte, au rămas fără rezultatul dorit la o parte însemnată din popor, care a respins și cărțile distribuite de comitet.

Lupta în contra acestui curent nesănătos se impune.

În cassa desp. au intrat în 1903 K 703·33, din cari cassei centrale a Asoc. s'au transpus K 448·80, pentru trebuințele desp. s'au spesat K 55·50 și au rămas pe sama despărț. K 201·03, care sumă e depusă la institutul „Bocșana“. Numărul membrilor a fost: 1 pe viață, 33 ordinari și 6 ajutători, în total 40.

Biblioteca desp. constă din 6 tomuri și 85 broșuri în valoare de K 53·12. Agenturi are desp. două: în Bocșa-montană și în Vasiova.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Desp. „*Bran*“ și-a ținut adunarea cercuală la 30 August 1903 în comuna Simon. Cu această ocaziune despărțământul a aranjat o expoziție de brînzării și una de manufacturi din industria textilă, distribuindu-se exposanților premii în suma de K 100.— Din expoziția de manufacturi comitetul cercual a cumpărat un ștergar și o cămașă țărănească, pe cari le-a dăruit Museului istoric și etnografic.

Despărțământul are 21 membri, anume: 2 pe viață, 7 ordinari și 12 ajutători.

\*

Desp. „*Hațeg*“. Biroul despărțământului a stăruit pentru trezirea poporului la îmbrățișarea scopurilor Asociațiunii, — trimițînd apeluri tuturor bărbaților de valoare, ca să se înscrie membri și să îndemne și pe alții a intra în șirul membrilor Asociațiunii, — durere însă nu cu rezultatul dorit.

Comitetul cercual a ținut trei ședințe; procesele verbale ale acestora au fost transpuse comitetului central.

Adunarea cercuală s'a ținut la 5 Iulie 1903 în Petroșeni. Actele adunării împreună cu K 283·20 taxe au fost înaintate și ele comitetului central. Agenturi nu s'au putut înființa. Desp. are o bibliotecă centrală în Hațeg constatătoare din 179 opere.

La adunarea cercuală dl Toma Stanca a cetit o disertațiune cu motto „Ai carte, ai parte“, care a fost ascultată cu mare interes de ma-

rele public ce a fost present. Desp. are 3 membri pe viață, 28 membri ordinari și 17 ajutători, în total 48.

Starea cassei desp. la 31 Decembre 1903 a fost: K 392.90 venite, K 385.35 eșite și sald. K 7.55.

Preste tot conducătorii despărțământului fac sforțări pentru-ca afacerile culturale, ce li-s'au încredințat, să ia avânt.

\*

*Desp. „Hida-Huedin“.* Raportul despre activitatea desp. constată stagnare față de anii primi după organizarea acestui despărțământ. Prin stăruințe insistente comitetul cercual a mijlocit înființarea mai multor agenturi (8), din cari numai 2 se pot considera ca fiind în viață, anume cea din Morlaca și cea din Fildul-de-mijloc.

Biblioteca centrală a despărțământului are 55, a agenturii din Morlaca 23 și a celei din Fildul-de-mijloc 32 volume. Pentru sporirea bibliotecei centrale adunarea cerc. din 1903 a votat suma de K 73.48, și a decis să se facă apel pentru contribuiți în scopul înființării unei biblioteci populare în Ciucea.

Comitetul desp. în șed. sa din 26/V. 1903 a decis și adunarea cercuală a aprobat ca agenturilor din Morlaca și Fildul-de-mijloc să li-se distribue în părți egale suma de K 60.75.

Mai departe adunarea cerc. a votat 2 premii pentru cei-ce se disting în cultura pomilor, și anume un premiu de K. 30.— și altul de K 20.—.

A mai decis adunarea cercuală ca, cu ajutorul cărțurilor de la sate, să adune toate numirile de sate, de părți de hotar, de ape, văi, dealuri și munți de pe teritoriul desp., dimpreună cu eventualele legende, tradiții, etc., cum și numele de familii românesce din satele de pe teritoriul despărțământului.

În 1903 și-au achitat taxa 10 membri ordinari și 5 membri ajutători, cari cu un membru fondator dau suma totală de 16.

Socotelile anului 1902/3 s'au încheiat atât la venite cât și la eșite cu K 277.50; iar' budgetul pe 1903/4 este prevăzut atât la venite cât și la eșite cu K 443.48.

\*

*Desp. „Orăștie“.* Comitetul desp. a ținut două ședințe, în cari s'a înactivat o bibliotecă populară portativă. Adunare cercuală nu s'a putut ținé în 1903 din cauza animosităților dintre membri. Acum însă comitetul crede, că ar fi timpul potrivit de a se face o restaurare nouă în care elementele mai de valoare a membrilor să se concentreze și să facă un aranjament pentru o activitate mai intensivă și cu folos practic, punând la o parte piedecile din anul trecut. Starea cassei lor la finea an. 1903 era de: K 276.78, din cari K 94.60 taxe transpuse cassei centrale a Asociațiunii, K 18.— diferite spese și K 164.18 sald. Membri fondatori 5, pe viață 6, ordinari cu taxele pe 1903 achitate 6, cu taxele neachitate 14 și ajutători 3, în total 34.

## CONSEMNAREA

*contribuirilor întrate pentru Muzeul istoric și etnografic dela 30 No-  
vembre 1903 până la finea lui Martie 1904.*

|                                                                                                                | K f    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Iosif Sterca Șuluțu, consilier de trib. î. p., Sibiiu . . . . .                                                | 200.—  |
| Parteniu Cosma, dir. inst. „Albina“ și soția dsale dna Maria Cosma                                             | 200.—  |
| Dr. Cornel Diaconovich, Sibiiu . . . . .                                                                       | 100.—  |
| Nicolau Ivan, asesor consistorial, Sibiiu . . . . .                                                            | 50.—   |
| Dr. Atanasiu Marienescu, jude de tablă î. p., Sibiiu . . . . .                                                 | 50.—   |
| Ioan F. Negruțiu, profesor, Blaj . . . . .                                                                     | 200.—  |
| Ioan Papiu, protopresbiter, Sibiiu . . . . .                                                                   | 100.—  |
| Dr. Ilarion Pașcariu, archimandrit, Sibiiu . . . . .                                                           | 100.—  |
| Dr. Eusebiu R. Roșca, dir. semin., Sibiiu . . . . .                                                            | 100.—  |
| Dr. Octavian Russu, avocat, Sibiiu . . . . .                                                                   | 200.—  |
| Nicolau Togan, protopop, Sibiiu . . . . .                                                                      | 40.—   |
| Dr. Ilie Beu, medic, Sibiiu . . . . .                                                                          | 100.—  |
| Dr. Vasile Bologa, dir. școlar, Sibiiu . . . . .                                                               | 50.—   |
| Arseniu Bunea, secret. comitet. grăniț., Sibiiu . . . . .                                                      | 30.—   |
| Dr. Miron E. Cristea, asesor consistorial, Sibiiu . . . . .                                                    | 50.—   |
| Dr. Liviu Leményi, avocat, Sibiiu . . . . .                                                                    | 50.—   |
| Dr. Nicolae Vecerdea, dir. al fil. „Albina“, Brașov . . . . .                                                  | 2000.— |
| Ioan Oncescu, notar pens., Sebeșul-săsesc, rata I. de fundator                                                 | 1000.— |
| Emanuil Ungureanu, avocat, Timișoara, pe lângă taxa de fun-<br>dator în suma de K 2000.— a mai donat . . . . . | 200.—  |
| Dr. Aurel Cosma, avocat și soția dsale d-na Lucia Cosma,<br>Timișoara . . . . .                                | 200.—  |
| Ioan Teodorovici, căpitan, Timișoara . . . . .                                                                 | 200.—  |
| Pantaleon Lucuța, căpitan î. pens., Sibiiu . . . . .                                                           | 200.—  |
| Ilia Trăilă, avocat, Oravița . . . . .                                                                         | 200.—  |
| „Sebeșana“ institut de credit, Sebeșul-săsesc . . . . .                                                        | 100.—  |
| Dr. Victor Mihalyi, metropolit, Blaj . . . . .                                                                 | 50.—   |
| „Timișana“, institut de credit, Timișoara . . . . .                                                            | 50.—   |
| „Luceafărul“, institut de credit, Vêrșeț . . . . .                                                             | 50.—   |
| „Dunăreana“, institut de credit, T.-Cubin . . . . .                                                            | 50.—   |
| Colonia română în Saraievo . . . . .                                                                           | 30.—   |
| Alexandru Lupu, colonel î. p., Viena . . . . .                                                                 | 20.—   |
| Paul Muntean, locot. colonel î. p., Sibiiu . . . . .                                                           | 10.—   |
| Georgiu Vlassa, preot, Agria . . . . .                                                                         | 10.—   |
| Nicolae Florescu, proprietar, Ighiu . . . . .                                                                  | 100.—  |
| Dr. Ioan Marciac, avocat, Alba-Iulia . . . . .                                                                 | 50.—   |
| Simeon Micu, protopop, Alba-Iulia . . . . .                                                                    | 20.—   |
| Victor Păcală, profesor, Sibiiu . . . . .                                                                      | 40.—   |
| Dr. Ioan Borcia, profesor, Sibiiu . . . . .                                                                    | 40.—   |

|                                                                |         |
|----------------------------------------------------------------|---------|
| Dr. Nestor Oprean, avocat și consoți, Săn-Miclăușul-mare . . . | 73·35   |
| Aurel Sterca Șuluțu, profesor . . . . .                        | 14·—    |
| Alexandru Sterca Șuluțu, student . . . . .                     | 5·—     |
| Dr. Nicolau Comșa, medic, Seliște . . . . .                    | 50·—    |
| Ionel Comșa, Seliște . . . . .                                 | 50·—    |
| Dr. A. Crăciunescu, profesor, Sibiiu . . . . .                 | 5·—     |
| Diversi, Sibiiu . . . . .                                      | 3·—     |
| „Melul“ cassă de păstrare în Poiana . . . . .                  | 30·—    |
| „Săcana“, cassă de păstrare în Sacul . . . . .                 | 10·—    |
| Sergiu Medean, protopresbiter, Sebeșul-săsesc . . . . .        | 10·—    |
| I. T., Sebeșul-săsesc . . . . .                                | 3·—     |
| Dr. Alexandru Străvoiu, avocat, Sebeșul-săsesc . . . . .       | 2·—     |
| N. N., Sebeșul-săsesc . . . . .                                | 2·—     |
| Alexandru Dobrescu, protopop, Sebeșul-săsesc . . . . .         | 2·—     |
| Avram David, paroch, Sebeșul-săsesc . . . . .                  | 2·—     |
| Petru Gavrilă, cismar, Sebeșul-săsesc . . . . .                | 1·—     |
| Petru Ursu, comerciant, Sebeșul-săsesc . . . . .               | —50     |
| Zevedeu Murășan, paroch, Sebeșul-săsesc . . . . .              | 5·—     |
| George Tătar, funcționar de bancă, Sebeșul-săsesc . . . . .    | 1·—     |
| George Oprea, faur, Sebeșul-săsesc . . . . .                   | 1·—     |
| Ioan Stanca, cismar, Sebeșul-săsesc . . . . .                  | 1·—     |
| Vasile Aldea, senator, Sebeșul-săsesc . . . . .                | 2·—     |
| Simion Henegariu, controlor orăș., Sebeșul-săsesc . . . . .    | 1·—     |
| George Goția, Răhău . . . . .                                  | 2·—     |
| Simion Ispas, Daia . . . . .                                   | 2·—     |
| Dr. Ioan Miclea, pretor, Sebeșul-săsesc . . . . .              | 3·—     |
| Total . . . . .                                                | 6520·85 |

Sibiiu, în 1 Aprilie 1904.

### *Biroul Asociațiunii.*

### **Biblioteca populară a Asociațiunii.**

*Rugăm pe toți acei domni cari voesc să comande numeri singuratici din „Biblioteca populară a Asociațiunii“, ca să se adreseze cu comanda lor **numai** la librăria archidieceasă, sau la librăria W. Krafft în Sibiiu.*

*Totodată avisăm pe acei domni care ar dori să cumpere partea VI a „Memoriului“ dlui Iosif Sterca Șuluțu, dăruit pentru Muzeul istoric și etnografic, să se adreseze la librăria W. Krafft, Sibiiu. Prețul acestei publicațiuni este 2 Coroane.*

### *Biroul Asociațiunii.*